

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 9. marraskuuta 2023
(OR. en)

15270/23

POLCOM 265
COMER 135
UD 251
COHOM 216

SAATE

Lähettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	8. marraskuuta 2023
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 689 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen, annetun asetuksen mukaisesti vuonna 2022 myönnettyistä vientiluvista

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 689 final.

Liite: COM(2023) 689 final

Bryssel 8.11.2023
COM(2023) 689 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen, annetun asetuksen mukaisesti vuonna 2022 myönnettyistä vientiluvista

1. Johdanto

Tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen, annetun asetuksen (EU) 2019/125¹, jäljempänä 'asetus', tavoitteena on yhtäältä kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanon ja toisaalta kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rankaisemisen estäminen EU:n ulkopuolisissa maissa. Siinä erotetaan toisistaan

- tavarat, jotka on lähtökohtaisesti tarkoitettu kaltoinkohteluun, minkä vuoksi niillä ei pitäisi käydä kauppaa lainkaan (liite II), ja
- tavarat, joilla voi olla oikeutettuja käyttötarkoituksia, kuten lainvalvontaan käytettävät välineet (liite III) tai hoitotarkoituksiin käytettävät tavarat (liite IV).

Liitteissä III ja IV lueteltujen tavaroiden kauppaan sovelletaan tiettyjä rajoituksia.

Asetuksen 26 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on laadittava vuosittain julkinen toimintakertomus. Toimintakertomuksessa on annettava tiedot vastaanotettujen hakemusten määrästä, hakemuksen kohteena olevista tavaroista ja maista sekä hakemusten johdosta tehdyistä päätöksistä. Asetuksen 26 artiklan 4 kohdan mukaan komissio laatii jäsenvaltioiden julkaisemista vuosittaisista toimintakertomuksista koostuvan vuosikertomuksen. Sen on asetettava kertomus julkisesti saataville.

Tässä komission kertomuksessa annetaan tietoja jäsenvaltioiden lupatoimista, jotka koskevat sellaisten tavaroiden vientiä vuonna 2022, joita voitaisiin käyttää kidutukseen tai kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon.²

Kaikki jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet asetuksen 11 artiklan 1 kohdan ja 16 artiklan 1 kohdan nojalla hyväksytyjen ja hylättyjen vientilupien määrän sekä tavarat ja määrämaat, joita ne koskivat. Joissain tapauksissa jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ovat myös ilmoittaneet vientiluvan saaneiden tavaroiden lukumäärän tai määrät sekä sen, mihin luokkaan loppukäyttäjä, jolle tavarat toimitettiin, kuului.

Asetuksen (EU) 2019/125 mukaiset luvat

Asetuksen 11 artiklan 1 kohdassa ja 16 artiklan 1 kohdassa edellytetään lupaa liitteissä III ja IV lueteltujen tavaroiden vientiin³.

Liitteessä III luetellaan tiettyjä tavaroita, joita voitaisiin käyttää kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen. Liitteessä III luetellut tavarat jaotellaan seuraavasti: henkilöihin kohdistuvaan voimankäyttöön suunnitellut tavarat; mellakantorjuntaan tai itsesuojeluun suunnitellut aseet ja välineet; sekä

¹ EUVL L 30, 31.1.2019, s. 1.

² Kertomuksessa ei anneta tietoja siitä, miten viejät ovat käyttäneet asetuksen liitteessä IV lueteltujen tavaroiden vientiä koskevaa unionin yleistä vientilupaa liitteen V nojalla.

³ Asetuksen 2 artiklan d alakohdan mukaisesti 'viennillä' tarkoitetaan "tavaroiden poistumista unionin tullialueelta, mukaan lukien sellaisten tavaroiden lähtö, joista on tehtävä tulli-ilmoitus, ja tavaroiden poistuminen sen jälkeen, kun ne ovat olleet varastoituina vapaa-alueelle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 952/2013 tarkoitetulla tavalla".

mellakantorjuntaan tai itsesuojeluun tarkoitettut, lamaannuttavia tai ärsyttäviä kemiallisia aineita levittävät aseet ja välineet sekä tietyt niihin liittyvät aineet.

Liitteessä IV luetellaan tietyt kemikaalit, joita voidaan käyttää henkilöiden teloittamiseen ruiskuttamalla tappava annos.

Lupa on saatava asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta, jotka luetellaan asetuksen liitteessä I, lukuun ottamatta tilanteita, joissa liitteen V mukaista unionin yleistä vientilupaa käytetään liitteessä IV lueteltujen tavaroiden vientiin.

Vientiä unionin yleisessä vientiluvassa lueteltuihin määräpaikkoihin voidaan yleensä harjoittaa hankkimatta jäsenvaltion myöntämää yksittäistä tai koontilupaa. Tähän saakka on toimittu siten, että EU:n ulkopuolinen maa on sisällytetty liitteeseen V, jos se on ratifioinut asiaa koskevan kansainvälisen sopimuksen, jossa sitoudutaan poistamaan kuolemanrangaistus kaikkien rikosten osalta. Jos maa ei ole Euroopan neuvoston jäsen, kyseisen maan on täytynyt ratifioida kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (KP-sopimus) toinen valinnainen pöytäkirja ilman varauksia.

Jos on kuitenkin perusteltua syytä epäillä viejän kykyä noudattaa luvan ehtoja tai vientivalvontalainsäädäntöä, toimivaltainen viranomainen voi kieltää viejän käyttämästä unionin yleistä vientilupaa.

Asetuksen (EU) 2019/125 20 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion myöntämä vientilupa voi olla yksittäinen lupa (lupa yhdelle EU:n ulkopuolisessa maassa olevalle loppukäyttäjälle tai vastaanottajalle suunnattua vientiä varten) tai koontilupa (lupa yhdelle tai useammalle määritetyille loppukäyttäjälle tai jakelijalle yhdessä tai useammassa määritetyssä EU:n ulkopuolisessa maassa suunnattua vientiä varten).⁴

Asetuksen 3, 4 ja 5 artiklassa kielletään liitteessä II lueteltujen tavaroiden vienti, tuonti ja kauttakuljetus. Toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää poikkeuksen kieltoon ainoastaan, jos voidaan osoittaa, että näitä tavaroita käytetään yksinomaan niiden asettamiseen julkisesti esille museossa (joko EU:n ulkopuolisessa maassa tai, 4 artiklan mukaisesti, jäsenvaltiossa) niiden historiallisen merkityksen vuoksi.

2. Myönnetyt ja evätyt luvat

Vuonna 2022 ilmoitettujen lupien kokonaismäärä oli 246, ja lupia myöntäneitä jäsenvaltiota oli 10. Muut jäsenvaltiot ilmoittivat komissiolle, että ne eivät olleet vastaanottaneet asetuksen mukaisia lupahakemuksia. Tämä viittaa siihen, että toiminta tällä alalla on vähäistä. Toimitettujen tietojen määrä ei aiempien raportointimenettelyjen tapaan riitä siihen, että tietojen pohjalta voitaisiin tehdä perusteltuja päätelmiä.

⁴ 'Yksittäinen lupa' määritellään 2 artiklan p alakohdassa ja 'koontilupa' 2 artiklan q alakohdassa.

Koska asetuksen 2 artiklassa annettuihin 'yksittäisen luvan' ja 'koontiluvan' määritelmiin ei sisälly määrällistä osatekijää, ilmoitus myönnettyjen lupien määrästä ei kerro niiden tavaroiden lukumäärää tai määrää, joita nämä luvat koskevat. Jäsenvaltioiden komissiolle antamissa tiedoissa ei myöskään tavallisesti tehdä eroa yksittäisten lupien ja koontilupien välillä.

Jäsenvaltiot ilmoittivat evänneensä 9 vientilupahakemusta vuonna 2022. Ilmoitetut epäämistapaukset koskivat liitteessä III olevassa 3.1 kohdassa⁵ kuvattuja tavaroita, jotka oli tarkoitus viedä Brasiliaan, Etelä-Afrikkaan, Filippiineille, Intiaan, Israeliin, Kiinaan ja Valko-Venäjälle, kun taas liitteessä III olevassa 2.2 kohdassa⁶ kuvatut tavarat oli tarkoitus viedä Algeriaan. Lisäksi evättiin lupa toimelle, joka koski liitteessä IV olevassa 1.1 kohdassa⁷ kuvattuja tavaroita, jotka oli tarkoitus viedä Indonesiaan.

Asetuksen 3, 4 ja 5 artiklassa kielletään liitteessä II lueteltujen tavaroiden vienti, tuonti ja kauttakuljetus. Asetuksen mukaan toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat myöntää poikkeuksen kieltoon, jos voidaan osoittaa, että näitä tavaroita käytetään yksinomaan niiden asettamiseen julkisesti esille museossa (joko EU:n ulkopuolisessa maassa tai, 4 artiklan mukaisesti, jäsenvaltiossa) niiden historiallisen merkityksen vuoksi. Toimivaltaiset viranomaiset ilmoittivat, että ne eivät olleet myöntäneet tällaisia poikkeuksia vuonna 2022.

Tämän kertomuksen *liitteessä 1* on tiedot kansallisten toimivaltaisten viranomaisten vuonna 2022 myöntämien vientilupien määrästä tuoteryhmittäin (asetuksen liitteet III ja IV). Unionin yleisen vientiluvan (liite V) nojalla tapahtuvaa vientiä ei ole sisällytetty myönnettyjen lupien lukumäärää koskeviin tietoihin.

Liitteessä 2 annetaan tiedot epäämispäätösten lukumäärästä tuoteryhmittäin (liitteet III ja IV).

Liitteessä 3 on tiedot vuosina 2017–2022 hyväksytyjen ja hylättyjen hakemusten määrästä.

Liitteessä 4 on tiedot jäsenvaltioiden myöntämien ja ilmoittamien vientilupien lukumäärästä liitteessä III lueteltujen tavaroiden osalta.

Liitteessä 5 on tiedot sallitun ja evätyn viennin ilmoitetuista määräpaikoista liitteessä III lueteltujen tavaroiden osalta.

Liitteessä 6 esitetään yhteenveto komissiolle toimitetuista tiedoista, jotka koskevat sallitun viennin ilmoitettua loppukäyttöä liitteessä III lueteltujen tavaroiden osalta.

Liitteessä 7 esitetään yleiskatsaus liitteessä III luetelluista vientiluvan saaneista tavaroista ja niiden määräpaikoista.

Liitteessä 8 on tiedot jäsenvaltioiden myöntämien ja ilmoittamien vientilupien lukumäärästä liitteessä IV lueteltujen tavaroiden osalta.

⁵ Kannettavat aseet ja laitteet, joilla voidaan kohdistaa annos lamaannuttavaa tai ärsyttävää kemiallista ainetta.

⁶ Sähköpamput.

⁷ Nopeasti ja keskinopeasti vaikuttavat anesteettiset barbituraatit.

Liitteessä 9 on tiedot sallitun ja evätyn viennin ilmoitetuista määräpaikoista liitteessä IV lueteltujen tavaroiden osalta.

Liitteessä 10 esitetään yhteenveto komissiolle toimitetuista tiedoista, jotka koskevat sallitun viennin ilmoitettua loppukäyttöä liitteessä IV lueteltujen tavaroiden osalta.

Liitteessä 11 esitetään yleiskatsaus liitteessä IV luetelluista vientiluvan saaneista tavaroista ja niiden määräpaikoista.